خراسان روزنامه صبح ایران
دوشنبه ۱۸ دی ۱۳۹۶ . ۲۰ ربیع الثانی ۱۴۳۹ . شماره ۱۹۷۲۷

مدیر کل دفتر امور کودکان و نوجوانان بهزیستی کشور اظهار کرد: در سال‌های گذشته در اغلب مراکز نگهداری از کودکان بی سرپرست و بدسرپرست، تعداد قابل توجهی از این گروه به صورت اردوگاهی نگهداری و مدیریت می‌شدند و در برخی مراکز سازمان بهزیستی کشور، بیش از ۳۰۰ کودک نگهداری می‌شدند که این تعداد هم اکنون بر اساس استانداردهای معین، حداکثر ۲۰ کودک برای هر یک از مراکز شبه خانواده است.

حداکثر ۲۰ کودک در هر مرکز شبه خانواده

نگاهی به فعالیت «مراکز شبه خانواده» بهزیستی

جایی شاید شبیه خانواده

دانش پور
info@khorasannews.com

نگرانی از زندگی حال و آینده فرزندان دغدغه هر خانواده ای است اما در این بین هستند کودکانی که به دلایل مختلف از داشتن خانواده، یا محروم اند یا والدین شان صلاحیت لازم برای نگهداری از آن ها را ندارند. این جاست که دولت ها و حتی افرادی که دغدغه مشکلات و مسائل اجتماعی را دارند، همچون پدر و مادر درباره زندگی این کودکان احساس مسئولیت می کنند. شاید همین نگرانی، عامل اصلی ایجاد مراکزی برای نگهداری از این کودکان با عنوان مراکز شبه خانواده در سازمان بهزیستی شد. مراکزی که مأموریت اصلی آن، مراقبت شبانه روزی و پرورش و تربیت کودکانی است که به نوعی سرپرست دایمی خود را از دست داده اند یا فاقد سرپرست با صلاحیت و مؤثر هستند. یعنی به عناوین مختلف از طریق مراجع قضایی والدین آن ها رد صلاحیت شده اند و نگهداری در خانواده موجب آزار جسمانی، روانی و تخریب شخصیتی آن ها می شود. فوت والدین، فساد اخلاقی، رفتاری و اعتیاد، زندانی شدن به دلیل مشکلات مالی، قتل غیر عمد و ...، نداشتن پدر و مادر مشخص، رها شدگی و مفقود شدن والدین از جمله مهم ترین علل پذیرش کودکان در این مراکز است. هر چند مراکز شبه خانواده بهزیستی هم از گزند برخی از خبرهای تلخ به دور نیستند. همان گونه که یک ماه پیش خبری از یکی از دفاتر شبه خانواده بهزیستی خراسان رضوی مبنی بر خودکشی چهار دختر نوجوان منتشر شد. دختر انی که به واسطه زندگی پرفراز و نشیب خود راهشان به این مراکز ختم شد.

■ نگهداری کودکان معتاد

چندی پیش رئیس سازمان بهزیستی کشور از توافق این سازمان با ستاد مبارزه با مواد مخدر برای نگهداری شبانه روزی از کودکان معتاد در معرض آسیب - بعد از درمان و سم زدایی - در مراکز شبه خانواده بهزیستی خبر داد. اعلام این خبر در حالی بود که پیش از این خبرهای منتشر شده درباره کودکان معتاد حکایت از آن داشت که پس از درمان اولیه این دسته از کودکان، زندگی پر آسیب در محیطی نامناسب از دلایل عمده برگشت آن ها به چرخه اعتیاد شمرده می شود. به دنبال اعلام این خبر، بهزیستی اعلام کرد ستاد مبارزه با مواد مخدر اجازه نگهداری طولانی مدت و شبانه روزی این دسته از کودکان بعد از سم زدایی را نمی دهد. اگر چه سخنگوی ستاد مبارزه با مواد مخدر در واکنش به این امر اظهار کرد: هزینه نگهداری این کودکان، چه در قالب مراکز اقامتی و چه مراکزی مانند شبه خانواده ها و تحویل دادن آن ها به سرپرست های موقت یا دایم جزو وظایف ذاتی سازمان بهزیستی است. به دنبال همین واکنش ها بود که رئیس سازمان بهزیستی کشور از توافق ستاد مبارزه با مواد مخدر و این سازمان برای نگهداری شبانه روزی از کودکان آسیب دیده معتاد، بعد از درمان و سم زدایی در مراکز «شبه خانواده» خبر داد. انوشیروان محسنی بندپی در گفت‌وگو با ایسنا، با اشاره به جمع بندی سازمان بهزیستی و ستاد مبارزه با مواد مخدر برای نگهداری از کودکان آسیب دیده‌ای که بعد از درمان با بازگشت به خانواده‌های آسیب دیده، به چرخه اعتیاد برمی گردند گفت: بهزیستی قرار است از این کودکان در مراکز شبه خانواده نگهداری و اطمینان حاصل کند که این کودکان مشکلی نخواهند داشت. رئیس سازمان بهزیستی کشور با اشاره به مدت زمان نگهداری از این کودکان گفت: این کودکان تا هر زمانی که نگرانی بهزیستی در خصوص آن ها برطرف نشود، می‌توانند در مراکز شبه خانواده بمانند و به خانواده شان بازگردانده نمی‌شوند. وی تاکید کرد: ستاد مبارزه با مواد مخدر در خصوص نگهداری از این کودکان مسئولیتی ندارد و مدت زمان نگهداری از این کودکان در مراکز درمان اعتیاد و مراکز اقامتی بلندمدت بین شش ماه تا یک سال است اما بهزیستی در این زمینه مسئول است و آن ها را حمایت خواهد کرد.

■ ۸۵ درصد بدسرپرست هستند

در عین حال به گفته مدیر کل دفتر امور کودکان و نوجوانان بهزیستی کشور بیش از ۸۵ درصد کودکانی که در مراکز شبه خانواده نگهداری می شوند بدسرپرست هستند، به نحوی که پدر و مادر آن ها زندانی، معتاد و یا آسیب دیده اند و درصد کمی از این بچه ها نیز بی سرپرست هستند. محمد نفریه گفت: در مراکز شبه خانواده بهزیستی تمام خدماتی که یک کودک از لحاظ جسمی، تغذیه ای، بهداشتی، تحصیلات، ایمنی، تربیتی و اردوهای ورزشی به آن نیاز دارد، در اختیار وی قرار می گیرد. مدیر کل دفتر امور کودکان و نوجوانان بهزیستی کشور با اشاره به فعالیت ۶۸۰ مرکز شبه خانواده در کشور ادامه داد: هم اکنون در کشور ۶۸۰ مرکز نگهداری از کودکان بی سرپرست و بدسرپرست وجود دارد که ۶۴۰ مرکز به صورت غیر دولتی و توسط NGO ها و موسسات خیریه ای که بر اساس ضوابط تعیین شده سازمان بهزیستی کشور فعالیت می کنند، مدیریت و ۳۴ مرکز شیر خوارگاه نیز به صورت کاملاً دولتی اداره می شوند. نفریه تصریح کرد: بحث فرزندخواندگی، بحثی حاکمیتی است و چون از بدو تولد تا ۶ سالگی به عنوان سن طلایی برای فرزندخواندگی این کودکان به شمار می رود، شیر خوارگاه‌ها به صورت دولتی و با عملکرد مستقیم سازمان بهزیستی کشور مدیریت می شوند.

■ حداکثر ۲۰ کودک در هر مرکز

مدیر کل دفتر امور کودکان و نوجوانان بهزیستی کشور اظهار کرد: در سال‌های گذشته در اغلب مراکز نگهداری از کودکان بی سرپرست و بدسرپرست، تعداد قابل توجهی از این گروه به صورت اردوگاهی نگهداری و مدیریت می‌شدند که با مشارکت بخش خصوصی، شامل فعالیت مراکز خیریه این مشکل برطرف شد و هم اکنون بیش از ۹۰ درصد این مراکز به شکل خصوصی فعالیت خود را دنبال می کنند. وی اضافه کرد: به عنوان مثال، در برخی مراکز سازمان بهزیستی کشور، بیش از ۳۰۰ کودک نگهداری می‌شدند که این تعداد هم اکنون بر اساس استانداردهای معین، حداکثر ۲۰ کودک برای هر یک از مراکز شبه خانواده است. نفریه افزود: پسران بی سرپرست در مراکز سازمان بهزیستی بعد از ۱۸ سالگی به سربازی می‌روند یا تحصیلات خود را در دانشگاه دنبال می کنند، دختران نیز یا ازدواج می کنند یا به هر دلیلی که موقعیت از دواج و تشکیل زندگی مشترک برای آن ها پیش نیاید، همچنان تحت حمایت سازمان بهزیستی کشور باقی می‌مانند. وی تاکید کرد: در صورت مهیا شدن شرایط ترخیص برای هر یک از فرزندان تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور، به هر یک از آن ها مبلغ ۱۸ میلیون تومان به عنوان سرمایه حمایتی پرداخت می شود و پس از ترخیص نیز خدمات مشاوره ای و مددکاری لازم و دیگر خدمات حمایتی را دریافت می کنند. مدیر کل دفتر امور کودکان و نوجوانان سازمان بهزیستی کشور خاطر نشان کرد: به دلیل این که نوزادان و کودکان زیر شش سال بیشتر به فرزندخواندگی گرفته می‌شوند، میانگین سنی کودکان و نوجوانانی که هم اکنون در مراکز شبه خانواده حضور دارند، بین ۶ تا ۱۸ سال است. وی افزود: علاوه بر این ۱۰ درصد از بچه های این مراکز معلول هستند. این افراد به واسطه طرح "شامل سازی" از نظر جسمی، حرکتی یا ذهنی ارزیابی و چنان چه معلولیت آن ها به حدی باشد که بتوانند با دیگر بچه ها زندگی کنند در مراکز شبه خانواده نگهداری می شوند.

■ ترخیص زیر ۱۸ سال ممنوع

مدیر کل دفتر امور کودکان و نوجوانان بهزیستی کشور با تاکید بر این که ترخیص بچه های زیر ۱۸ سال تحت پوشش در این مراکز ممنوع است گفت: فقط در شرایطی که خانواده بچه ها به سراغ شان بیایند ما اجازه داریم آن ها را تحویل بدهیم. به عبارتی همه کودکانی که در مراکز ما نگهداری می شوند، حکم قضایی دارند بنابراین خروج آن ها از مراکز و حتی تحویل کودک به خانواده واقعی هم با حکم قضایی انجام می شود. ضمن آن که سیاست سازمان بهزیستی نگهداری از بچه ها در دامن خانواده است و بر همین اساس اکنون برای ۱۶ هزار کودک خانواده جایگزین تعیین شده است. بدین معنا که کودکانی که پدر و مادر خود را از دست داده اند و ما بر اساس حکم قاضی آن ها را پذیرفته ایم، به خانواده دیگری تحویل داده شده اند. وی افزود: بر اساس سیاست های مدون حاکمیتی، سعی سازمان بهزیستی بر آن است کودکانی که خانواده یا سرپرست موثری ندارند، در خانواده‌های جایگزین نگهداری شوند و مورد حمایت قرار گیرند. مدیر کل دفتر امور کودکان و نوجوانان بهزیستی کشور ادامه داد: خانواده جایگزین شامل خانواده سببی، نسبی یا یکی از اقوام کودک بدسرپرست و بی سرپرست است که صلاحیت و شرایط مورد تایید سازمان بهزیستی کشور برای نگهداری از کودکان فوق را داشته باشد. نفریه گفت: در صورتی که خانواده‌های جایگزین از کودک بد سرپرست و بی سرپرست نگهداری کنند، به ازای هر کودک مبلغ ۳۵۰ هزار تومان به آن ها پرداخت می شود و در واقع خانواده امدادگیر به حساب می آیند. وی تاکید کرد: نداشتن سوء پیشینه و علاقه مند بودن به کودک از جمله شرایط مدنظر سازمان بهزیستی کشور برای خانواده های جایگزینی است که سرپرستی کودک به آن‌ها واگذار می شود.

■ رسیدگی به گلایه‌های کودکان

نکته دیگری که مدیر کل دفتر امور کودکان و نوجوانان بهزیستی کشور به آن اشاره می کند، بحث دریافت مجوز و تایید صلاحیت موسسات یا افرادی است که این مراکز را ایجاد و هدایت می کنند. نفریه درباره این موضوع توضیح داد: مجوز تمام این مراکز از طریق بهزیستی صادر می شود. بهزیستی به افراد حقیقی مجوز ایجاد این گونه مراکز را نمی دهد بلکه فقط به افراد حقوقی خیریه ها پروانه تاسیس داده می شود و علاوه بر پروانه خیریه باید پروانه فعالیت شبه خانواده را نیز دریافت کنند و مسئول فنی داشته باشند. ضمن آن که مسئولان فنی و مربیان مهد کودک و همچنین مسئولان فنی مراکز شبه خانواده گزینش می شوند. وی ادامه داد: بعد از راه اندازی، این مراکز به صورت مرتب توسط بازرسان بهزیستی، کارشناس مسئولان بهزیستی در شهرستان و استان، دفتر بازرسی و حراست تحت نظر خواهند بود و در کنار آن شماره تلفنی در اختیار کودکان قرار می گیرد تا مشکلات را به صورت تلفنی گزارش بدهند. نفریه خاطرنشان کرد: تمام بچه های این مراکز شماره تلفن شش رقمی تهران را در اختیار دارند و اگر دچار سوءرفتار جسمی، جنسی و تهدید و ارعاب شوند تماس می گیرند. این شماره به صورت ۲۴ ساعته صدا را ضبط می کند و کارشناس مسئول، در صورتی که موضوع حاد باشد بلافاصله اقدام لازم را انجام می دهد و در صورت نیاز حتی از ستاد به مرکز مربوط بازرس اعزام می شود و برای رفع مشکل اقدامات لازم انجام می شود. وی گفت: گاهی بچه ها حتی از یک موضوع کوچک مانند این که یک نوع غذا را دوست ندارند گلایه می کنند و گاهی هم از ضرب و جرح گزارش داشته ایم که بلافاصله تیم اعزام شده و بررسی لازم صورت گرفته است.

■ دخترانی که خودکشی کردند

اظهارات مدیر کل دفتر امور کودکان و نوجوانان بهزیستی کشور درباره نظارت های مکرر بر این مراکز، یادآور خودکشی چهار دختر در یکی از مراکز شبه خانواده بهزیستی است. اتفاقی که یک ماه پیش در مرکزی در خراسان رضوی رخ داد. در ۱۴ آذرماه امسال، چهار دختر نوجوان در یکی از مراکز شبه خانواده بهزیستی خراسان رضوی اقدام به خودکشی کردند و بلافاصله به مراکز درمانی انتقال یافتند. بر اساس خبری که منتشر شد، این نوجوانان دارای خانواده‌های فروپاشیده با آسیب های متعدد اجتماعی بوده‌اند و با دستور مقام قضایی در یکی از مراکز شبه خانواده مشهد پذیرش شده و پس از مدتی، اقدام به خودکشی کرده اند. نفریه درباره این موضوع ضمن تاکید بر این که مرکز محل نگهداری این دختران مرکز پذیرش موقت بوده است اظهار کرد: کودکان در بدو ورود به مراکز بعد از پذیرش، برای مدتی در مراکز پذیرش موقت (قرنطینه) نگهداری می شوند. متاسفانه بیشتر این بچه ها از خانواده های آسیب دیده وارد مراکز ما شده اند. خانواده هایی که گرفتار اعتیاد، والدین زندانی یا صلاحیت نداشتن پدر و مادر هستند یا حتی برخی از این کودکان خانواده های مجهول الهویه دارند. این مراکز موقت برای این است که بچه ها روندی را طی کنند که اگر مشکلی داشته باشند مشخص شود. آن چه در خراسان اتفاق افتاد نیز مربوط به نوجوانی آسیب دیده بود که قبلا هم در خانواده خودزنی داشته و هم شاهد خودکشی بوده است. در اصل دو نفر از این دختران دارو خورده و دو نفر دیگر تظاهر به خوردن دارو کرده بودند. آن ها از اطمینان مسئولان، استفاده کرده و با دریافت کلید، دارویی را برداشته بودند. خوشبختانه دارو کشنده نبود و بلافاصله اقدامات لازم انجام شد. وی در پاسخ به این سوال که با توجه به شرایط خاص این بچه ها آیا نباید رسیدگی و نظارت بر عملکرد آن ها بیشتر باشد اظهار کرد: در یک خانواده هم ممکن است این اتفاق بیفتد ولی تجربه موارد این چنینی در مراکز ما حتی از نُرم جامعه هم کمتر است. نفریه در پاسخ به این که آیا برخوردی با کوتاهی صورت گرفته در این ماجرا هم اشاره کرد یا خیر، ضمن تاکید بر این که بررسی های ما نشان داد کوتاهی نشده است گفت: کمیته ای برای بررسی موارد خاص در بهزیستی فعالیت می کند که در این ماجرا هم این کمیته بلافاصله گزارش تهیه کرد، بازرسی به مرکز مربوط مراجعه کرد و بچه ها تحت نظر قرار گرفتند. حتی جانمایی انجام شد تا چنان چه مرکز خراسان نتواند مشکل را حل کند، این دختران به خانه های تربیتی منتقل شوند. وی توضیح داد: خانه های تربیتی مخصوص بچه هایی است که اختلالات خلقی و رفتاری دارند. این گونه از بچه ها به صورت طولانی مدت (یک تا دو سال) وارد این مراکز می شوند و روی آن ها از لحاظ اختلالات خلقی و رفتاری کار می شود. کارشناسان و مربیان این مراکز هم تخصصی تر هستند. وی خاطرنشان کرد: به هر صورت دو نفر از این بچه ها در بیمارستان بستری شدند که یکی از آن ها ترخیص شد و دیگری هنوز در بیمارستان روان پزشکی است. مدیر کل دفتر امور کودکان و نوجوانان بهزیستی کشور همچنین درباره هزینه های کودکانی که در این مراکز نگهداری می شوند اظهار کرد: طبق یک بررسی که دو سال قبل صورت گرفت، سرانه نگهداری این بچه ها در مراکز شبه خانواده بهزیستی بین ۱/۵ تا دو میلیون تومان است. البته این رقم نسبت به سن بچه ها متفاوت است. نفریه افزود: از آن جا که در مراکز دولتی بیشتر شیر خوارها نگهداری می شوند هزینه آن ها با توجه به امکانات، فضا و پرستار نسبت به بچه های دیگر بیشتر است.

مدیر کل دفتر امور کودکان و نوجوانان بهزیستی کشور:

متقاضیان فرزندخوانده معلول حمایت مالی و بیمه‌ای می‌شوند

مدیر کل دفتر امور کودکان و نوجوانان بهزیستی کشور با اشاره به این که سالانه هزار و ۴۰۰ تا هزار و ۵۰۰ کودک به متقاضیان فرزندخواندگی واگذار می‌شوند، گفت: خانواده‌هایی که کودکان معلول و دارای بیماری‌های خاص را به فرزندخواندگی قبول می کنند، از سوی سازمان بهزیستی حمایت بیمه‌ای و مالی می‌شوند.

محمد نفریه در گفت‌وگو با ایلنا در خصوص لایحه حمایت از حقوق کودک و نوجوان بیان کرد: چند ماه قبل جلسه‌ای را با هشت نماینده مجلس شورای اسلامی برگزار کردیم. کمیسیون اجتماعی نیز در این جلسه حضور داشت، اصلی‌ترین درخواست این بود که لایحه حمایت از حقوق کودکان به این دلیل که جرم‌انگاری شده است، سریع‌تر بررسی شود. جرم‌انگاری در این لایحه از این لحاظ مورد تاکید است که اکنون اگر یک خانواده کودک خود را وادار به کار یا تکدی گری کند، برای آن هیچ جرمی پیش‌بینی نشده است، اما در این لایحه در این باره صحبت شده است تا حدی که ممکن است پدر و مادر از حضانت کودک خلع ید شوند.

وی ادامه داد: هم اکنون یکی از معضلات این است که کودکان کار و خیابان جذب می‌شوند در حالی که خانواده دارند و به اجبار نمی‌توان این بچه‌ها را نگهداری کرد، این کودکان دوباره به خانواده و پس از آن خیابان بازمی گردند. کودکانی که پدر و مادر ندارند، جذب بهزیستی می‌شوند و تا ۱۸ سالگی در خدمت آن ها هستیم، اما بیش از ۸۰ تا ۸۵ درصد کودکان جذب شده به این دلیل که پدر و مادر دارند و از آن ها سوءاستفاده می‌شود و جزو درآمد خانواده به حساب می‌آیند، زمانی که جذب بهزیستی می‌شوند پدر و مادرشان با گرفتن حکم دوباره آن ها را از ما تحویل می‌گیرند، اما در این لایحه حتی پیش‌بینی شده است که اگر این اتفاق برای کودک رخ دهد، سلب حضانت از والدین صورت می‌گیرد. اهمیت این لایحه برای ما این است که دور تسلسل باطل بین نیروی انتظامی، سازمان بهزیستی و قوه قضاییه، شکسته شود. نفریه افزود: نگهداری بهزیستی آخرین گزینه است؛ قبل از آن باید اقداماتی برای سپردن این کودکان به افراد امین و دیگر افراد خانواده انجام شود. به نماینده‌ها گفته‌ایم که اگر دوباره این لایحه وقت گیر شود، اصلاً به نفع کودکان نخواهد بود. نفریه گفت: مسئله دیگری که با نمایندگان مجلس مطرح کرده‌ایم، مشکل فرزندان مادران ایرانی و پدران با تابعیت خارجی است که همچنان به نتیجه نرسیده است. اگر این طرح تصویب شود تکلیف بسیاری از کودکانی که اکنون بلاتکلیف هستند، شناسنامه ندارند و در زمینه تحصیل و اشتغال آن ها مشکلات عدیده‌ای وجود دارد مشخص می‌شود. البته قانون به تنهایی نمی‌تواند صد در صد معضلات حوزه کودکان را حل کند، اما بازدارندگی ایجاد می کند و روند بررسی وضعیت کودک را تسهیل می کند. این لایحه در صورت تصویب یک تا دو سال زمان می‌برد تا به صورت کامل اجرا شود بنابراین لازم است که هرچه سریع‌تر بررسی و اجرا شود.

■ روند فرزندخواندگی کودکان بدسرپرست باید تسهیل شود

وی درباره روند فرزندخواندگی نیز بیان کرد: جلسات متعددی را با قضات و نمایندگان دادستانی در شش منطقه ایران داشته‌ایم تا با هماهنگی بهزیستی، قوه قضاییه، نیروی انتظامی و ثبت احوال بتوانیم روند فرزندخواندگی را به درستی اجرا کنیم، چرا که روند فرزندخواندگی کودکان بدسرپرست نیازمند این است که تسهیل شود. کودکان بی‌سرپرست منع قانونی ندارند، اما اکنون بیش از ۸۰ درصد کودکان مدنظر بهزیستی بدسرپرست هستند و این کودکان بدسرپرست طبق قانون می‌توانند به امین موقت سپرده شوند. یعنی راه‌های مختلفی وجود دارد که این کودکان در مراکز بهزیستی نمانند. سیاست سازمان بهزیستی این است که کودکان در مراکز نباشند. هرچه این کودکان در خانواده باشند، جامعه سالم‌تر خواهد بود.

نفریه گفت: هم اکنون ۲۵ هزار کودک تحت پوشش بهزیستی هستند، ولی کمتر از ۱۰ هزار کودک در مراکز بهزیستی حضور دارند و قریب به ۱۶ هزار کودک به خانواده‌های جایگزین یا خانواده‌های امین موقت سپرده شده‌اند. در سال بین هزار و ۴۰۰ تا هزار و ۵۰۰ کودک برای فرزندخواندگی به خانواده‌ها سپرده می‌شوند. آمار کودکانی که برای سرپرستی به خانواده‌ها سپرده می‌شوند و بعد به دلیل ناتوانی آن‌ها به بهزیستی بازمی‌گردند، بسیار پایین است. وی ادامه داد: خانواده‌های فرزندپذیری وجود دارند که سرپرستی کودکان معلول را قبول می کنند، حتی کودکانی که دارای HIV مثبت هستند نیز توسط برخی از خانواده‌ها به فرزندی پذیرفته می‌شوند. سیر فرزندخواندگی در کشور دچار تغییر و تحولاتی شده است، به طور مثال چند وقت پیش یک خانواده تحصیل کرده سرپرستی یک کودک فلج مغزی را قبول کرد. با توجه به قانون فرزندخواندگی انتظار داریم دیدگاه‌های جدیدی در عرصه فرزندخواندگی ایجاد شود. نفریه گفت: خانواده‌هایی که فرزند دارند هم می‌توانند کودکانی را از بهزیستی برای فرزندخواندگی قبول کنند، اما در اولویت سوم هستند. خانواده‌هایی که کودکان معلول یا دارای بیماری‌های خاص را به فرزندخواندگی قبول می کنند از حمایت بیمه‌ای و مالی بهزیستی بهره‌مند می‌شوند. حتی به عنوان امداد ماهانه مبلغی به این خانواده‌ها پرداخت خواهد شد تا این کودکان در دامن خانواده بزرگ شوند. ۹ هزار کودک هم اکنون تحت سرپرستی بهزیستی هستند که باید با فرهنگ‌سازی تعداد آن ها را کم کرد.

جدول متوسط [شماره ۷۰۲۴]

طراح جدول: مریم احمدی

افقی:
۱-پرخاش-کشور نیشکر-گیسو-ماه مدرسه-مخزن بنزین ۲-پس غذا-افراد مورد وثوق-اجرت-دستور زبان بیگانه ۳-جنس خشن-گله-جانشین وی-از طبقات دوزخ-شکننده ۴-حرف تنفر-چین و چروک-ستاره دنباله دار-تکان شدید-مارکی برای خودروهای سنگین ۵-تابان-عدد مجهول-رودی در کشور همسایه-شیشه آزمایشگاهی-مخزن اسرار حق ۶-جد-از کشیدنی ها-پیرایش درخت-واحد غذا ۷-درون-میوه تلفنی-نمایشی با ساز و آواز-ساز تیره-کاه برنج ۸-منها-رود مصر-اتاقک قطار-روان-واحد سطح ۹-میوه گرمسیری-یار رامین-بی پرده-نذری مشهدی-مادر لر ۱۰-سفینه روسی-از ادوات جنگی-وقت-فرزند ۱۱-توشه-شُش-پوشش جنگی-شبیه-رج

عمودی:
۱-آتشدان حمام-طعنه-دشنام ۲-بخشی از پا-سپهر ۳-اثر-حمام کاشان-جلد ۴-راز-دورویی-بازی نفس گیر ۵-از رنگ ها-نوعی آچار-طلا ۶-صدای مهیب-چشم انداز خارجی ۷-حرف همراهی-الفت-ترشی بادمجان ۸-لیکن-زنگ-جهت ۹-فرزندزاده-نوعی قارچ-خودنمایی ۱۰-به دنیا آوردن-نام آذری-نهر ۱۱-زمین گیر-بالای فرنگی-چله کمان ۱۲-شیر دریایی-رها-یکی از اهرام ۱۳-رفوزه-شهر بی قانون-مراد ۱۴-سرود نظامی-پرنده آش سرد کن-بوی رطوبت ۱۵-شانه-طریقه ۱۶-جوی خون-جام ورزشی-نوعی شیرینی ۱۷-برهنه-مخترع تلگراف-دانه خوشبو ۱۸-ریزنمرات-سرزمین بلقیس-گوهر ۱۹-یاری-سخن زیر لب ۲۰-رودناشنوا-محل تحصیل-نشانه

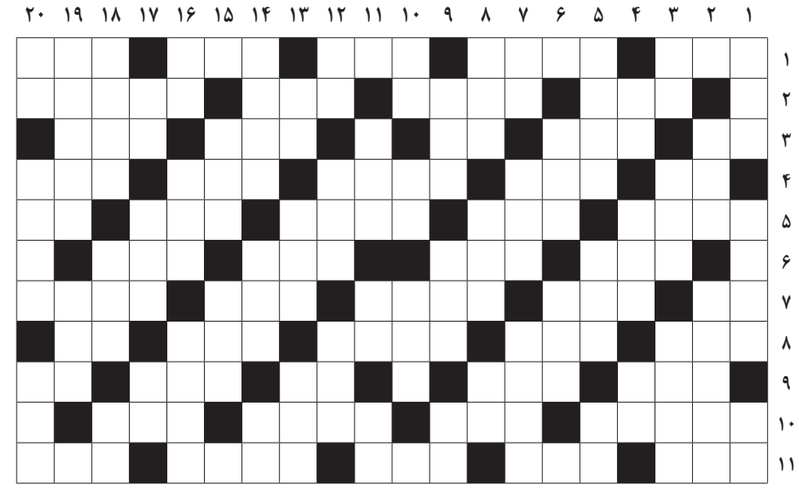

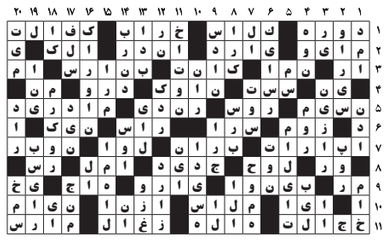

حل جدول شماره ۷۰۲۳

جدول سخت [شماره ۲۳۸]

طراح جدول: بیژن گورانی

افقی
۱-چند نکته-چانه-اثری به قلم ژان پل سارتر-مهم ترین عامل در پراکندگی و شکل گیری روستاهای ایران ۲-آخرین نمایش نامه زنده یاد اکبر رادی پیش از مرگ-تحمل شنیدن سخنان دیگران را داشتن ۳-خوبی ها و نیکی ها-پلکان درشکه-قسمت های آغازین-همراه افاده ۴-افسار-گهواره-از ملزومات حفاری-کمربند فرضی زمین ۵-محرمانه-تخلص منوچهر آتشی، شاعر فقید بوشهری-اغما-داستانی نوشته تورگنیف روسی-مرکز اندیشه ۶-فخر کردن-فیلمی ساخته الیا کازان، کارگردان بزرگ سینمای آمریکا-پراکندگی ۷-سوغات اصفهان-هدیه-پیچ و تاب-سوره بنی اسرائیل-رفیق مشهدی ۸-نامی پسرانه-صومعه-وسیله حمل بار که به پشت خودرو بسته می شود-روش ها ۹-قادر به تکلم نیست-از ایالات آمریکا-منطقه ای مسکونی در لینگه وال هلند-نام چشمه ای در بهشت ۱۰-مرتب و منظم-کارگردان فیلم های دانکرک، تلقین و بین ستاره ای ۱۱-ماه شاعرانه-ژانری سینمایی-علم گیاه شناسی-شیخ نشین امارات عربی.

عمودی
۱-همه دارند-رمانی نوشته محمدرضا بایرامی ۲-شهری در استان قم-گیاهی علفی و معطر با برگ های بسیار نازک ۳-تجزیه شیمیایی-موبیز ۴-باران منجمد-مجموعه دستگاه گوارش-کدو تنبل ۵-شیر درنده-پر کردن ۶-به دنیا آوردن-دچار تردید-پشت سر ۷-بسیار درخشان-شاعر سرشناس ادبیات شیلی ۸-روستای زادگاه استاد شهریار-زاپاس ۹-مغازه-تبهکاران ۱۰-دریانورد پرتقالی و کاشف جزیره گوالا-تیر پیکاندار ۱۱-رمق آخر-مرام نامه سیاسی ۱۲-روشن و درخشان-خمیده ۱۳-از مرکبات-نوعی پارچه از مواد ترکیبی ۱۴-کربن خالص-انکار کردن ۱۵-زرد مایل به سرخ-چندوزیر-نشانه اختصاری رجوع کنید ۱۶-اسامی خاص-کنایه از جاسوس و خبرچین است ۱۷-انتها-صفیر-هرگز نیاسود ۱۸-خصوصیت-از نژادهای سگ ۱۹-دستگاه شنوایی سنج-بیهوده ۲۰-جعلی و غیرواقعی-خودپسندی.

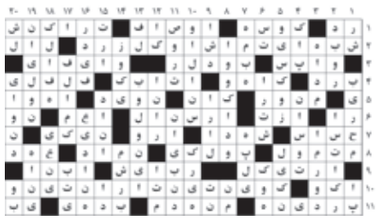
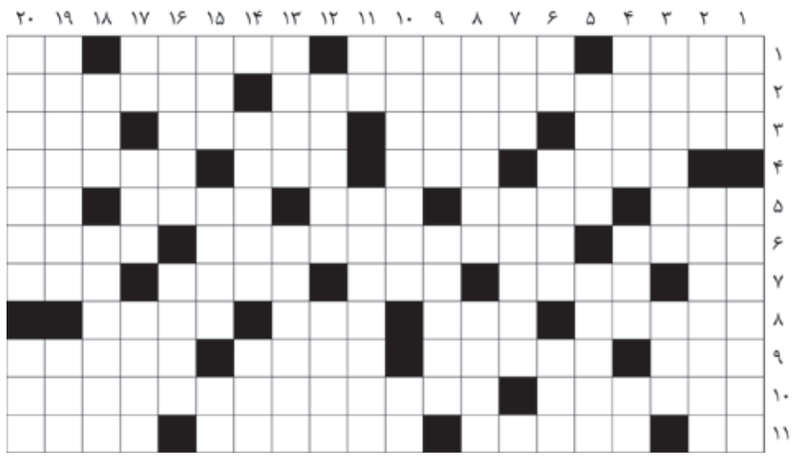
حل جدول شماره ۲۳۷